

Jørgen Jørgensen
Chef for Natur og Vand,
Viborg Kommune
Teknik & Miljø
Natur og Vand
Prinsens Alle 5
8800 Viborg

Projektforslag til håndtering af hættemågekonflikt ved Søndre Mose, Viborg Kommune

1. Indledning

Med afsæt i mødet på Viborg Rådhus, den 12. marts 2019, med deltagelse af Jørgen Jørgensen, Anders Haugstrup Andersen og Søren Nordahl Hansen fra Viborg Kommune og Jesper Madsen, Hans Peter Hansen og Cathrine Schrøder fra Center for Adaptiv Naturforvaltning, Aarhus Universitet, om konflikterne i forbindelse med hættemågekolonien i Søndre Mose, fremsendes hermed et projektforslag.

Forslaget udgør en første undersøgende del af et muligt fortsat forløb. Et fortsat forløb, herunder vilkårene for dette, og Center for Adaptiv Naturforvaltnings eventuelle rolle, afgøres på baggrund af resultaterne af det indledende forløb og en fælles vurdering af perspektiverne for i et fortsat samarbejde.

Projektforslaget tager afsæt i det forhold, at naturen (mosen) har udgjort, og fortsat udgør, et væsentligt motiv for bosætningen i området. Det antages derfor, at borgerne vil være interesseret i selv at udvikle forslag til mulige løsninger, og at det på den baggrund vil være hensigtsmæssigt at igangsætte et både myndig- og ansvarliggørende samarbejde med de berørte borgere. Forløbet er baseret på erfaringer fra lignende natur-menneske problematikker.

Projektforslaget sigter på et forløb med opstart i maj 2019 og afslutning ultimo 2019.

2. Problemstillingen

En ynglende hættemågekoloni på cirka to hundrede par (estimat fra Viborg Kommune) har slået sig ned i den nordlige del af Søndre Mose (Søgårdsmosen), hvor de skaber støjgener for mosens nærmeste naboer. Hættemågekolonien påvirker desuden vandkvaliteten i mosen (KMU 1-06-17). Kolonien af

hættemåger har ophold i mosen under ynglesæsonen, og befinder sig i mosen fra omkring ultimo-marts til medio juli. Viborg Kommune forudser at støjproblematikken vil vokse sig større i takt med at det nye boligområde, Arnbjerg, udvikles. Viborg Kommune har forsøgt sig med forskellige tiltag for at bedre støjgenerne, dog uden varig effekt.¹

2.1 Hættemåger

Hættemågen er i tilbagegang og fredet. Arten yngler i kolonier (KMU 1-06-17). I Søndre Mose gør hættemågerne ophold på en række småøer, der opstod i forbindelse med et kommunalt naturgenopretningsprojekt i slutningen af 1990'erne, der betød at vandstaden blev hævet (KMU 1-06-17). Siden hættemågekolonien har slået sig ned i mosen, er antallet af andre ynglende vandfugle steget, som en effekt af hættemågernes aggressive, beskyttende karakter af yngleområdet (KMU 1-06-17). Hættemågekolonien har altså en gunstig effekt i forhold til at tiltrække andre ynglende vandfugle.

3. Projektforløbet

I løbet af maj måned 2019 gennemføres henholdsvis et informationsmøde og en workshop for og med interesserede borgere omkring mosen. Såfremt der er interesse blandt de fremmødte for at fortsætte arbejdet, følges informationsmødet op med en udrednings- og implementeringsfase.

3.1 Informationsmødet

Informationsmødets formål er at informere borgerne om projektet med henblik på at fastslå, hvorvidt der er interesse blandt tilstrækkelig mange – 15-20 husholdninger – for at indgå i et forløb, med henblik på, i fællesskab, at kortlægge problematikken omfang og karakter og undersøge forskellige løsningsmuligheder.

På mødet vil der blive informeret om projektet. Repræsentanter fra Viborg kommune vil deltage og kort fortælle om problemstillingen, og hvorfor man har besluttet at invitere Center for Adaptiv Naturforvaltning til at facilitere det videre forløb.

Under informationsmødet vil der være afsat tid til, at de fremmødte borgere kan uddybe problemstillingen, set fra deres perspektiv. Er der efter informationsmødet ikke interesse i at deltage i det videre forløb, vil der ikke være grundlag for at fortsætte projektet efter denne del af projektforløbet. Omvendt, er der interesse for deltagelse i projektet, vil den første af en række workshops

¹ De forskellige tiltag er beskrevet i notater fra KMU, sagsnr. 17/24234

blive afholdt 2-3 uger senere. Datoen vil blive aftalt med borgerne på informationsmødet.

3.2 Første workshop - "Borgernes perspektiv"

Workshoppens formål er at få en mere dybdegående forståelse for problemstillingen baseret på de lokale borgeres erfaringer og deres visioner for mosen og løsningen af problematikken.

Deltagerne vil på workshoppen reflektere over den kritik og de bekymringer de eventuelt må have i forhold til hættemågekolonien og det vil blive kortlagt, hvor omfattende problemstillingen er i tid og rum. Baseret på de skitserede problematikker og visioner, vil borgerne i fællesskab formulere de spørgsmål, der er nødvendige at få besvaret for at komme videre. Baseret på de formulerede spørgsmål vil borgerne, i samarbejde med facilitatorerne, afgøre, hvilken udefrakommende fagekspertise der kan bidrage med svar. Spørgsmål og indkaldelsen af relevant ekspertise udgør grundlaget for den næste såkaldte forskningsworkshop.

3.3 'Forsknings-workshop'

Forsknings-workshoppens formål er at belyse de spørgsmål borgerne selv har formuleret, med henblik på at skabe grundlag for identifikationen af løsninger og prioriteringer. På Forsknings-workshoppen deltager den, i forhold til de formulerede spørgsmål, relevante ekspertise. Dette kan eksempelvis være i forhold til hættemåger, til gældende lovgivning, til forskellige løsningsmodeller og deres konsekvenser etc.

3.4 Afrundende fase:

I sidste del af den indledende projektfase bliver borgernes arbejde og egne løsningsforslag sammenfattet i en rapport. Rapporten udarbejdes i tæt samarbejde med borgerne, baseret på dokumentationen fra de foregående møder. Den endelige rapport godkendes af de borgere, der har deltaget i forløbet.

Borgerne præsenterer slutrapporten for offentligheden, primært for borgere i lokalområdet og for Viborg kommune. På baggrund af præsentation lægges der op til en konkret drøftelse af mulige løsninger.

3.5 Ad hoc-møder:

I forløbet fra den første workshop til præsentationen af rapporten kan der afholdes et antal kortere ad hoc-møder efter behov. Eksempelvis vil det muligvis være aktuelt med et kortere møde forud for forskningsworkshoppen, og igen et til to kortere møder i den afrundende fase, i forbindelse med udformningen af rapporten.

4. Det videre forløb:

Det videre forløb står åbent og afhænger af borgernes engagement og en faglig og politisk vurdering af mulighederne for at indlede en adaptiv forvaltningsproces i fortsat samarbejde med de berørte borgere. De konkrete målsætninger, samt strategi for en adaptiv forvaltningsstrategi, vil i så fald blive udviklet og præsenteret efter det indledende projektforsløb.